

Илим, жогорку билим берүү жана инновациялар министрлиги
Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети

Тилдер академиясынын Жобосу

КУУ.СБС-СБ.01

1 ден 1 бет

Версия 0.1

19.09.2025

БЕКИТЕМИН:

Ж. Баласагын атындагы КУУнун ректору
проф. Д.Т. Чонтоев

«12» «09» 2025-ж.

Жобо

Ж. Баласагын атындагы КУУнун тилдер академиясы жөнүндө

«Макулдашылды»

Сапат боюнча кеңешинин чечими

доцент Шамшиев А.Б.

Протокол № 1

"12" "09" 2025-жыл.

Сапат боюнча кеңешинин төрагасы

доцент Шамшиев А.Б.

2025

1

Илим, жогорку билим берүү жана инновациялар министрлиги
Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети

Тилдер академиясынын Жобосу

КУУ.СБС-СБ.01

1 ден 1 бет

Версия 0.1

19.09.2025

Мазмуну

1	Максаты жана колдонуу чөйрөсү	3
2	Нормативдик камсыздоо.....	4
3	Аныктамалар жана кыскартуулар.....	4
4	Негизги максаттар жана милдеттер.....	5
5	Негизги функциялар.....	6
6	Жоопкерчилик жана ыйгарым укуктар.....	6
7	Өз ара аракеттенүү.....	7
8	Квалификациялык талаптар.....	7
	Иштеп чыгуучулар.....	8
	Макулдашуу барагы.....	8
	Өзгөртүү киргизүү барагы.....	8

1 Максаты жана колдонуу чөйрөсү

1.1 Бул Жобо Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин (мындан ары-КУУ) ички ченемдик документи болуп саналат, ал тилдер академиясынын (мындан ары-АЯ) укуктук статусун, максаттарын, милдеттерин, функцияларын, укуктарын, жоопкерчилигин жана университеттин башка түзүмдүк бөлүмдөрү жана тышкы уюмдар менен өз ара аракеттенүү тартибин аныктайт.

1.2 АЯ Жусуп Баласагын атындагы КУУнун структуралык бөлүмү.

1.3 Бул Жобонун негизги максаты тилдер академиясынын укуктук статусун, академиянын максаттарын, милдеттерин жана функцияларын, башкаруу тартибин жана уюштуруу түзүмүн, КУУнун башка бөлүмдөрү менен өз ара аракеттенүүсүн, ошондой эле тилге даярдоо чөйрөсүндө окуу, илимий, методикалык жана эл аралык ишмердүүлүктү уюштуруу принциптерин аныктоо.

1.4 Тилдер академиясы жөнүндө жобо тилдер академиясынын кызматкерлерине, тил сабактарын алып баруучу окутуучуларга, даярдоонун бардык деңгээлдериндеги (бакалавриат, магистратура, докторантура) тилдик окутуудан өтүп жаткан студенттерге, ал эми тилдерди окутуу жана үйрөнүү маселелери боюнча тилдер академиясы менен өз ара аракеттенген КУУнун бардык факультеттери менен кафедраларына, университеттин тилди даярдоону координациялоо жана контролдоо жаатындагы административдик органдарына жайылтылат.

1.4.1 Билим берүүнүн академиялык сапаты

а) билим берүү программалары

- Компетенттүүлүк мамилеге багытталган сүйлөө (кеп) ишмердүүлүгүнүн түрлөрү (окуу, жазуу, сүйлөө, угуу, маданияттар аралык коммуникация)
- CEFR Европа стандарттарынын негизинде программаларды актуалдаштыруу (Common European Framework of Reference for Languages)
- КР Мамлекеттик билим берүү стандарттарын (МББС) колдонуу.

б) Окутуунун сапаты

Ички мониторинг:

- учурдагы контролдоо, аралык жана жыйынтыктоочу аттестация;
- студенттердин анкетасы;
- үзгүлтүксүз педагогикалык аудит.

Тышкы экспертиза:

- улуттук аккредитацияга катышуу;
- эл аралык аккредитациялык агенттиктер менен мүмкүн болгон кызматташтык;
- эл аралык тил тесттери боюнча студенттерди сертификациялоо. (A1, A2, B1, B2 дэңгээлдери боюнча)

в) Окутуучулардын квалификациясы

- окумуштуулук даражалар (магистрлер, кандидаттар, докторлор);
- эл аралык сертификаттар.,
- чет өлкөлөрдө стажировкадан өтүү жана эл аралык долбоорлорго катышуу;
- окуу куралдарын жана методикалык сунуштарды иштеп чыгуу тажрыйбасы.

г) Окуу методикасы менен камсыз кылуу

- Алдыңкы басмаканалардын заманбап окуу китептери жана электрондук ресурстары колдонулат (мамлекеттик тилде жана орус тилинде)

- Окутуунун интерактивдүү методдорун, Moodle, Zoom, Google Classroom ж.б. типтеги платформаларды киргизүү.

- Ресурстук тилдик борбордун же лабораториялардын болушу (угуу, симуляция, тестирлөө)

д) Эл аралык ишмердүүлүк

- Академиялык мобилдүүлүк программаларына катышуу (Erasmus+, Mevlana, DAAD ж.б.)

- Чет өлкөлүк студенттерди кабыл алуу жана кыргыз/орус тилин чет тили катары окутуу.

- Чет өлкөлөрдөгү университеттер жана маданий борборлор менен өнөктөштүк.

е) Кайра байланыш жана өнүктүрүү

- Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү окутуунун сапаты боюнча үзгүлтүксүз сурамжылоо.

- Студенттердин окуу программаларын иштеп чыгууга жана түзөтүүгө катышуусу.

- Илимий ишмердүүлүктү колдоо: конференциялар, басылмалар, тил олимпиадалары.

2 Нормативдик камсыздоо

2.1 Тилдер академиясы (ТА) өз ишин Кыргыз Республикасынын жана КУУнун билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларына ылайык жүзөгө ашырат, анын ичинде:

1. Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы №179 11.08.2023-ж.

2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 17-апрелиндеги № 211 токтому

3. Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси 2025-жылдын 23-январындагы № 23

Кыргыз Республикасынын 05.01.1998-ж. №1 Граждандык кодекси, 2021-жылдын 28-октябрындагы Кыргыз Республикасынын Администрациялык жоопкерчилик жөнүндө кодекси

4. Чет өлкөлүк жарандардын Кыргыз Республикасынын аймагында болуу тартиби жөнүндө жобо 2023-жылдын 10-октябрындагы № 541

5. 2004-жылдын 30-июнундагы № 482/1 “Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүү жана илим уюмдарында чет өлкөлүк жарандарды окутуу жөнүндө” жобо

6. Чет элдик студенттерге (магистранттар, студенттер, докторанттар) Ж. Баласагина, КУУнун ректору тарабынан 2024-жылдын 17-майында бекитилген

7. Ж. Баласагын. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2025-жылдын 29-январындагы No 100/1 буйругу

8. КУУнун Окумуштуулар кеңешинин 2025-жылдын 28-февралындагы №4 протоколу менен бекитилген орус жана кыргыз тилдерин окутууга талаптар

9. Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 17-июлундагы № 140 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө” Мыйзамы

3 Аныктамалар жана кыскартуулар

Бул документте төмөнкү аныктамалар жана кыскартуулар колдонулат.

Аныктамалар:

* Тилдер академиясы (ТА) - университеттин окуучуларды тилдик даярдоону жана кыргыз, орус жана чет тилдери боюнча билим берүү программаларын ишке ашыруучу түзүмдүк бөлүмү.

* Мамлекеттик тил-кыргыз тили КРде иш кагаздарын жүргүзүүнүн, билим берүүнүн жана мамлекеттик башкаруунун негизги тили.

- * Расмий тил (РТ) - Мамлекеттик тил менен катар расмий жана билим берүү максатында колдонулган орус тили.
- * Тилдик тестирлөө (ТТ) - тилди билүү деңгээлин ички же эл аралык стандарттар боюнча баалоо процесси.
- * Эл аралык сертификация (ЭС) - эл аралык критерийлерге ылайык тилди билүү деңгээлин тастыктаган расмий документти алуу.

Кыскартуулар:

- * КНУ-Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети;
- * ОИББП-окуу иштери боюнча биринчи проректор (сапат боюнча колдонмонун өкүлү);
- * ББСМСД – билим берүүнүн сапат менеджмент системасы департаменти;
- * ТА - Тилдер академиясы;
- * ОжЖКББМББС - орто жана жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттары;
- * СБС-сапатты башкаруу системасы

4 Негизги максаттары жана милдеттери

Тилдер академиясынын негизги максаттары:

4.1 Студенттердин, магистранттардын жана аспиранттардын тилге даярдыгынын деңгээлин жогорулатуу

- Мамлекеттик (кыргыз), орус тилдерин сапаттуу окутууну камсыз кылуу.

4.2 Көп тилдүү инсандын калыптанышы

- Эл аралык деңгээлде атаандаштыкка жөндөмдүү адистерди даярдоо максатында бир нече тилде билүү көндүмдөрүн өнүктүрүү.

4.3 Коммуникативдик компетенттүүлүктү өнүктүрүү

- Тилди академиялык, кесиптик жана күнүмдүк чөйрөлөрдө натыйжалуу колдонууга үйрөтүү.

4.4 Окутуунун заманбап методдорун киргизүү

- Тилдерди окутууда инновациялык технологияларды жана интерактивдүү методдорду колдонуу.

4.5 Лингвистика жана тилдерди окутуунун методикасы жаатындагы илимий-изилдөө ишмердүүлүгү

- Илимий изилдөөлөрдү, басылмаларды жүргүзүү, конференцияларга жана семинарларга катышуу.

4.6 Эл аралык кызматташтык

- Тажрыйба алмашуу жана тилдик программаларды кеңейтүү үчүн чет өлкөлүк билим берүү мекемелери менен өнөктөштүк байланыштарды түзүү.

Тилдер академиясынын негизги милдеттери:

4.7 КУУда жана КРнын башка жогорку окуу жайларында андан ары окууну каалаган чет өлкөлүк жарандарды кыргыз жана орус тилдерине окутуу.

4.8 Бизнес жана башка максаттар үчүн кыргыз жана орус тилин үйрөнүүнү каалаган чет өлкөлүк жарандарды окутуу.

4.9 Белгилүү деңгээлде орус жана кыргыз тилдерин билген чет өлкөлүк жарандардын Кыргыз жана орус тилдерин билүү деңгээлин жогорулатуу.

4.10 Ар кандай факультеттердин студенттерине Кыргыз жана орус тилдерин үйрөнүүнү улантууга мүмкүнчүлүк берүү.

4.11 Кыргыз жана орус маданиятын кеңири жайылтуу максатында агартуу иштерин жүргүзүү.

4.12 Көлөмдүү, максаттуу, ар кандай татаалдыктагы окуу программаларын иштеп чыгуу,

5 Негизги функциялар

Тилдер академиясынын негизги функциялары:

- 5.1. Орус жана кыргыз тилдерин тездетилген (180 айдын ичинде 10 сааттан кем эмес) окутуу курсунун программаларын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу, андан кийин окуу курсун ийгиликтүү аяктаган жана билимдин жыйынтыктоочу контролунан өткөн Курстун угуучуларына белгиленген үлгүдөгү сертификат берүү.
- 5.2. Орус жана кыргыз тилдерин тереңдетип окутуу үчүн окуу курсунун толук программасын (720 айдын ичинде 10 сааттан кем эмес) иштеп чыгуу жана ишке ашыруу, андан кийин окуу курсун ийгиликтүү аяктаган жана жыйынтыктоочу билим контролунан өткөн угуучуларга белгиленген үлгүдөгү сертификат берүү.
- 5.3 окуу курсун ийгиликтүү аяктаган жана билимдин жыйынтыктоочу контролунан өткөн угуучуларга белгиленген үлгүдөгү сертификат берүү менен угуучуларды жекече тематикалык окутуу .
- 5.4. Окуу жана методикалык колдонмолорду, көнүгүүлөр жыйнактарын, тексттерди, экзамендик тест тапшырмаларын, колдонмо-практикумдарды даярдоо.
- 5.5. Уюштуруу жана семинарларды, тегерек столдорду, семинарларды өткөрүү.
- 5.6. Тилдер академиясында окуудан өткөндүгү жана жыйынтыктоочу экзаменди ийгиликтүү тапшыргандыгы жөнүндө сертификат берүү.

6 Жоопкерчилик жана ыйгарым укуктар

КУУда тилдер академиясынын жоопкерчилиги жана ыйгарым укуктары анын максаттары жана милдеттери менен тыгыз байланышта жана мамлекеттик талаптарга, ички стандарттарга жана билим берүү процессинин катышуучуларынын күтүүлөрүнө ылайык келген билим берүү кызматтарынын жогорку деңгээлин камсыз кылууга багытталган.

Бөлүм төмөнкү багыттар үчүн түздөн-түз жооп берет:

- 6.1 Студенттерди, магистранттарды жана аспиранттарды тилдик даярдоону уюштуруу жана камсыз кылуу. Окуу пландарына ылайык Кыргыз, орус, тилдерди окутууну камсыз кылуу.
- 6.2 Окуу-методикалык материалдарды иштеп чыгуу жана киргизүү. Тилдерди натыйжалуу окутуу үчүн окуу программаларын, методикалык колдонмолорду, тесттик тапшырмаларды жана башка материалдарды иштеп чыгууга.
- 6.3 Тилдерди окутуунун сапатын контролдоо. Окуучулардын билимин учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу контролдоону жүргүзүү, жетишүүнүн жана окутуунун сапатынын мониторингин уюштуруу.
- 6.4 Окутуучулук курамдын квалификациясын жогорулатуу. Курстар, тренингдер, семинарлар жана стажировкалар аркылуу тилдер академиясынын окутуучуларынын кесиптик өнүгүүсүн камсыз кылуу.
- 6.5 Тил илими, тилдерди окутуу методикасы жана маданияттар аралык байланыш жаатындагы илимий изилдөөлөрдү уюштурат жана координациялайт.
- 6.6 Эл аралык жана улуттук билим берүү уюмдары менен кызматташуу. Биргелешкен долбоорлорду ишке ашыруу үчүн чет өлкөлүк жана жергиликтүү университеттер, тил борборлору жана фонддор менен өнөктөштүк байланыштарды түзөт.
- 6.7 Тил олимпиадаларын, конкурстарды, курстарды жана тренингдерди уюштуруу жана өткөрүү. Тил компетенттүүлүгүн өнүктүрүүгө жана студенттердин тил үйрөнүүгө болгон мотивациясын өнүктүрүүгө багытталган иш-чараларды өткөрүү.
- 6.8 Кошумча билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу. Студенттер жана сырттан келген студенттер үчүн тилди даярдоо боюнча акы төлөнүүчү билим берүү кызматтарын көрсөтүү.

6.9 Университеттин тил саясатын сактоо үчүн жоопкерчилик. Көп тилдүүлүк принциптерин ишке ашырууну камсыз кылуу, мамлекеттик тилди колдоо жана ЖОЖдун тил маданиятын өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү.

6.10 Аккредитациялоо жана аттестациялоо жол-жоболоруна катышуу. Билим берүү ишинин сапатын ички жана тышкы текшерүү үчүн керектүү документтерди жана отчетторду даярдоо.

7 Өз ара байланыштар

Тилдер Академиясынын кызматкерлери өз ара байланышта төмөнкүлөр менен иш алып барат :

7.1 Окуу процессин координациялоо, тил сабактары боюнча окуу программаларын шайкеш келтирүү жана окутууга дисциплиналар аралык мамилени камсыз кылуу үчүн университеттин институттары, колледждери, факультеттери жана бөлүмдөрү менен.

7.2 Окуу процессин пландаштыруу, билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана жаңылоо, ошондой эле билим берүүнүн сапатынын стандарттарын сактоо маселелери боюнча окуу бөлүмү менен.

7.3 Тил мугалимдеринин педагогикалык компетенттүүлүгүнүн деңгээлин жогорулатуу үчүн курстарды, тренингдерди жана стажировкаларды уюштуруу максатында кадрларды кайра даярдоо жана квалификациясын жогорулатуу институту менен.

7.4 Тил илими, тилдерди окутуу методикасы, маданияттар аралык байланыш жана педагогика жаатында биргелешкен изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн илимий жана изилдөө бөлүмдөрү менен.

7.5 Академиялык мобилдүүлүк программаларын ишке ашыруу, тажрыйба алмашуу, эл аралык долбоорлорго жана гранттарга катышуу алкагында эл аралык бөлүмдөр жана чет өлкөлүк өнөктөштөр менен.

7.6 Китепкана жана электрондук билим берүү технологиялары бөлүмү менен окутуучуларды жана студенттерди тил сабактары боюнча актуалдуу окуу, методикалык жана илимий материалдар менен камсыз кылуу.

7.7 Университеттин администрациясы менен уюштуруу, кадрдык жана окуу-методикалык маселелерди чечүү, ошондой эле университеттин тил саясатын ишке ашыруу.

7.8 Биргелешкен иш-чараларды, курстарды, олимпиадаларды, конференцияларды уюштуруу жана окуучулардын тилге даярдыгынын жалпы деңгээлин жогорулатуу максатында тышкы билим берүү жана тил уюмдары менен.

8 Квалификациялык талаптар

8.1 ТА штаттык түзүмүн КУУнун ректору бекитет.

8.2 ТА директору жана кызматкерлери КУУнун ректорунун буйругу менен директору менен макулдашуу боюнча кызматка дайындалышат жана бошотулушат.

ТА окутуучулар үчүн төмөнкүдөй квалификациялык талаптар коюлат :

8.3 Филология, лингвистика, котормо иши, чет/мамлекеттик тилдерди окутуу ж. б. багыттар боюнча жогорку кесиптик билим берүү.

8.4 квалификациянын деңгээли тиешелүү билим берүү программасынын магистринен төмөн эмес

8.5 Педагогикалык иш тажрыйбасы:

- Окутуучу үчүн-милдеттүү эмес (мүмкүн тажрыйбасы жок, магистратурасы болсо).

8.6 Тилдерди окутуунун заманбап усулдарын билүү, ИКТны (информациялык - коммуникациялык технологиялар), интерактивдүү билим берүү технологияларын билүү.

8.7 Методисттер жана окутуу жана колдоо кызматкерлери үчүн:

-Билим берүү, лингвистика, филология жаатындагы жогорку же орто-атайын билим. Мамлекеттик, орус жана жок дегенде бир чет тилин билүү.

- Билим берүү чөйрөсүндөгү документ жүгүртүүнү, талдоо методикасын жана окуу процессин пландаштырууну билүүсү.

- Билим берүү уюмундагы иш тажрыйбасы (мүмкүн болсо).

8.8 Академиянын административдик персоналы үчүн (директор, орун басары ж. б.):

— Педагогика, билим берүүнү башкаруу, лингвистика жаатындагы жогорку билим, магистратурага артыкчылык берилет.

- Билим берүү чөйрөсүндө жетекчи кызматтарда 3 жылдан кем эмес иш тажрыйбасы .

-Стратегиялык пландаштыруу, персоналды башкаруу, ченемдик-укуктук документтер менен иштөө көндүмдөрү.

- Университеттин бөлүмдөрү менен тышкы өнөктөштөрдүн ортосунда өз ара аракеттенүүнү уюштура билүү.

Иштеп чыгуучулар

Кызмат орду	Аты жөнү	Колу	Датасы
Тил академиясынын Директору			
Башкы адис			

Макулдашуу баракчасы

Должность	Аты жөнү	Колу
БП-ОИБП - биринчи проректор – окуу иштери боюнча проректор		
ББСМД – билим берүүнүн сапат менеджмент системасы департаментинин директору		
ЖББ – жалпы бөлүмдүн башчысы		

Өзгөртүү баракчасы

Өзгөртүү номери	Өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө тескөөчү документтин номери жана датасы	Өзгөртүүлөр жөнүндө документти алган Датая	Өзгөртүүлөрдү киргизген түзүмдүк бөлүмдүн сапат боюнча ыйгарым укуктуу адамы	
			Аты жөнү	Колу